

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 609/2022-23

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Jurajom Špirkom, Nerudova 6, Košice, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 20/2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 20/2020 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Bratislave sa **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 20/2020 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **400 eur**, ktoré jej **j e** Krajský súd v Bratislave **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Krajský súd v Bratislave **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **410,26 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 609/2022 z 3. novembra 2022 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručенú ústavnému súdu 6. júla 2022, ktorou

sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 20/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal jej primerané finančné zadost'učinenie v sume 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) domáha zaplatenia sumy 144,28 eur, pričom okresný súd rozsudkom z 25. januára 2016 žalobu zamietol. Sťažovateľka podala odvolanie a krajský súd uznesením č. k. 14 Co 181/2016 z 31. mája 2019 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, ktorý rozsudkom zo 6. novembra 2019 zaviazal žalovaného na zaplatenie žalovanej sumy a sťažovateľke priznal nárok na náhradu trov konania. Proti uvedenému rozhodnutiu podal žalovaný odvolanie a súdny spis sa podľa sťažovateľky od februára 2020 nachádza na krajskom súde, ktorý v napadnutom konaní ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol. Sťažovateľka podala predsedovi krajského súdu 23. mája 2022 sťažnosť na prietahy v konaní, ktorý rezultoval nečinnosť krajského súdu spôsobenú početnosťou rozhodovanej agendy.

II.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky

II.1. Vyjadrenie krajského súdu:

3. Krajský súd vo vyjadrení odkázal na stanovisko zákonnej sudkyne, ktorá uviedla, že súdny spis bol krajskému súdu predložený 7. februára 2020 a ako sudkyňi spravodajkyňi pridelený 3. júna 2022, pričom skoršiemu vybaveniu právnej veci sťažovateľky bránil nadmerný počet prípadov rozhodovanej agendy a po naštudovaní spisového materiálu bol na 24. január 2023 nariadený termín súdneho pojednávania, na ktorom je predpoklad vyhlásenia meritórneho rozhodnutia.

II.2. Replika sťažovateľky:

4. Sťažovateľka, odvolávajúc sa na vybavenie jej sťažnosti na prietahy v konaní (bod 2 tohto nálezu, pozn.), rozporovala tvrdenia krajského súdu o priebežnom konaní a početnosti rozhodovanej agendy a akcentovala, že krajský súd vo svojom vyjadrení neuviedol žiadne skutočnosti týkajúce sa právnej a faktickej zložitosti predmetu konania alebo ktoré by mohli byť na ťarchu jej osoby.

5. Ústavný súd upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci [§ 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoÚS“)].

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6

ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, znamenajúcim nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

7. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlander proti Francúzsku z 27. 6. 2000, č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková proti Slovensku zo 16. 12. 2003, č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložit'osť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre s'ťažovateľa.

8. Z hľadiska povahy veci ústavný súd rezultuje, že napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo zložit'é, pretože rozhodovanie o odvolaní vo veci zaplattenia s'ťažovateľkou uplatneného nároku (bod 2 tohto nálezu, pozn.) tvoria štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov. V správaní s'ťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania.

9. Ústavný súd primárne zdôrazňuje, že konanie súdu druhej inštancie je v rámci civilného sporového procesu koncipované spôsobom, keď odvolací súd môže a nemusí vo veci nariadiť odvolacie pojednávanie, čím zákonodarca sledoval práve rýchlosť, efektívnosť a hospodárnosť odvolacieho konania, a teda ak odvolací senát rozhoduje o odvolaní bez nariadenia pojednávania, nemožno iba z tohto dôvodu časový úsek v danej situácii od podania odvolania (keď začína odvolacie konanie), resp. od dôjdenia spisu odvolaciemu súdu (keď začína konanie na odvolacom súde) do konečného rozhodnutia súdu druhej inštancie označiť ako „nečinnosť“ (m. m. I. ÚS 35/2021, I. ÚS 64/2022).

10. Na strane druhej je nutné konštatovať, že napadnuté konanie od predloženia súdneho spisu krajskému súdu 7. februára 2020 trvá (ku dňu prijatia tohto rozhodnutia, pozn.) takmer tri roky bez toho, aby v prejednávanej veci bolo právoplatne rozhodnuté, čo nie je z časového hľadiska akceptovateľné. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že zákonná sudkyňa termín súdneho pojednávania (24. január 2023, pozn.) nariadila takmer do šiestich mesiacov od pridelenia prejednávanej veci (3. jún 2022, pozn.).

11. Pokiaľ ide o obranu krajského súdu, že na celkovú dĺžku konania mala vplyv zaťaženosť príslušného súdneho oddelenia (bod 3 tohto nálezu, pozn.), predmetné tvrdenie síce možno vnímať ako objektívne, na strane druhej ústavný súd dáva do pozornosti, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020).

12. V konklúzii predneseného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu práv sťažovateľky. S prihliadnutím na to, že napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd prikázal krajskému súdu konať bez zbytočných prietahov (body 1 a 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

13. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť krajského súdu, uložený príkaz konať bez zbytočných prietahov, povahu odvolacieho konania, berúc do úvahy všetky okolnosti prípadu, ako aj skutočnosť, že krajský súd medzičasom nariadil termín súdneho pojednávania, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 400 eur a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľky nevyhovel (body 3 a 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

14. Ústavný súd vychádzal z obsahu sťažnostného spisu (§ 62 ZoÚS v spojení s § 251 a nasl. Civilného sporového poriadku) a sťažovateľke podľa § 73 ods. 3 ZoÚS priznal náhradu trov právneho zastúpenia (body 4 a 5 výroku tohto nálezu) za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2022 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 193,50 eur a režijný paušál v sume dvakrát po 11,63 eur, t. j. spolu 410,26 eur [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov]. Ústavný súd náhradu za repliku sťažovateľke nepriznal, pretože obsah doručeného stanoviska nepovažoval za taký, ktorý by prispel k bližšiemu objasneniu posudzovanej veci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. januára 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu